

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova
Colegiul „Mihai Eminescu” din Soroca

"Aprobat"

Directorul Colegiului „Mihai Eminescu” din Soroca

 Tatiana Vișniovaia

18 februarie 2019

Curriculumul la disciplina
F.02.O.014 Literatura muzicală universală II

Specialitatea:
11220 Educație timpurie

Calificarea:
Conducător muzical

2019

Aprobat:

la sesiunea Consiliului Profesorat al Colegiului „Mihai Eminescu” din Soroca, din 18 februarie 2019

Director _____

Tatiana Vișniovaia

Autor:

Gornari Iulia, grad didactic unu, Colegiul „Mihai Eminescu” din Soroca

Recenzent:

Virgilia Celac, profesor, grad didactic superior, Colegiul „Mihai Eminescu” din Soroca.

Adresa Curriculumului în Internet:

Portalul național al învățământului profesional tehnic

<http://www.ipt.md/ro/produse-educationale>

Cuprins

I. Preliminarii	4
II. Motivația, utilitatea disciplinei pentru dezvoltarea profesională	4
III. Competențele profesionale specifice disciplinei.....	5
IV. Administrarea disciplinei.....	5
V. Unitățile de învățare	6
VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare	8
VII. Studiu individual ghidat de profesor	8
VIII. Lucrările de laborator recomandate	10
IX. Sugestii metodologice	10
X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale	11
XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii	12
XII. Resursele didactice recomandate elevilor	13

I. Preliminarii

Literatura muzicală universală, în cadrul unităților de curs de specialitate, contribuie la formarea și dezvoltarea competențelor muzicale – un sistem de cunoștințe, abilități practice și aptitudini dobândite prin învățare și mobilizare în contexte specifice de realizare, adaptate vârstei și nivelului cognitiv al elevului, în vederea rezolvării unor probleme dintr-un sistem de orientare valorice muzicale universale.

Percepția, ascultarea, înțelegerea, trăirea, aprecierea muzicii are un rol esențial la formarea competențelor specifice, iar audiția este un act de cunoaștere, un efort cognitiv, care duce la aprecierea, valorificarea tezaurului muzicii universale.

Competențele se formează pe parcursul diverselor activități organizate în procesul educațional. Din primul an de studii a unității de curs, elevul, ca subiect al învățării, trebuie să-și cultive valorile personale în raport cu valorile creațiilor muzicale studiate, cu intensitatea trăirii muzicale. Problematica cursului ține seama de nevoile pregătirii teoretice și practice a viitorilor absolvenți, urmărind ca viitorul specialist să devină o personalitate cu un ansamblu de cunoștințe, aptitudini, competențe comunicative.

Literatura muzicală universală se realizează conform următoarelor criterii:

- Centrarea procesului educațional pe elev;
- Orientarea disciplinei spre formarea și dezvoltarea competențelor;
- Realizarea interdisciplinară și transdisciplinară a procesului de învățare;
- Valorificarea superioară a valențelor formative ale muzicii.

II. Motivația, utilitatea disciplinei pentru dezvoltarea profesională

În cadrul orelor de *Literatura muzicală universală II*, cadrele didactice vor orienta demersul educațional spre formarea elevilor în scopul sporirii motivației pentru învățarea, dezvoltarea predispozițiilor și aptitudinilor muzicale, cunoștințelor muzicale anterioare. Din primul an de studii, elevul, ca subiect al învățării, trebuie să-și cultive valorile personale în raport cu valorile creațiilor muzicale studiate, cu intensitatea trăirii muzicale. Cursul dat ține seama de nevoile pregătirii teoretice și practice a viitorului absolvent, să devină o personalitate cu cunoștințe, atitudini, competențe comunicative.

Utilizarea strategiilor didactice tradiționale și moderne vor urmări formarea competențelor specifice unității de curs:

- Identificarea perioadelor de evoluție a culturii muzicale;
- Caracterizarea activității de creație a compozitorilor studiați;
- Aprecierea valorică a creațiilor muzicale audiate;
- Perceperea imaginilor sonore;
- Selectarea pieselor pentru audiție din contextul curricular;
- Manifestarea capacităților de gândire muzicală în timpul audiției unei creații muzicale;
- Descrierea imaginii muzicale audiate;
- Descoperirea posibilităților comunicative și descriptive ale muzicii;

- Identificarea celor trei sfere muzicale (cântul, dansul, marșul);
- Determinarea trăsăturilor specifice formelor muzicale;
- Recunoașterea tipurilor, genurilor, speciilor de muzică academică, populară și identificarea auditivă a sferei de expresivitate emoțională și imagistică;
- Remarcarea, pe parcursul audierii, a evenimentelor muzicale, (început, părți, reprize, culminații) schimb de tempou, contraste dinamice, timbrale, alternarea caracterelor și imaginilor artistice.

Lecția de *Literatura muzicală universală II* este forma de bază a lucrului cu elevii, la care discipolul primește cunoștințe și deprinderi noi, întărește materialul studiat anterior sub conducerea pedagogului.

III. Competențele profesionale specifice disciplinei

CS1 Conștientizarea evoluției și apartenența stilistică a creațiilor muzicale studiate.

CS2 Caracterizarea activității de creație a compozitorilor studiați.

CS3 Caracterizarea genurilor și formelor muzicale, imaginilor muzicale și mijloacelor de realizare artistică a creațiilor muzicale.

CS4 Intonarea/fredonarea temelor muzicale din literatura muzicală universală.

CS5 Determinarea elementelor de limbaj muzical, care contribuie cel mai mult la expresivitate.

CS6 Perceperea imaginilor și dramaturgia creațiilor muzicale studiate.

CS7 Identificarea apartenenței creației muzicale unui compozitor, unui stil, unei epoci.

IV. Administrarea disciplinei

Semestrul	Numărul de ore				Modalitatea de evaluare	Numărul de credite
	Total	Contact direct		Lucrul individual		
		Prelegeri	Practică/ Seminar			
II	60	15	-	45	Examen	2

V. Unitățile de învățare

Unități de competență	Unități de conținut
1. Cultura muzicală în Epoca Romantismului muzical	
UC1.1 Conștientizarea evoluției și apartenența stilistică a creațiilor muzicale studiate; UC1.2 Caracterizarea genurilor și formelor muzicale, imaginilor muzicale și mijloacelor de realizare artistică a creațiilor muzicale; UC1.3 Definirea și explicarea, în cadrul analizei muzicale, a mijloacelor de limbaj muzical. UC1.4 Identificarea perioadelor de evoluție a culturii muzicale în epoca romantică;	1.1 Trăsăturile specifice romantismului: timpuriu, mediu, târziu. 1.2 Genurile muzicale specifice epocii romantice. 1.3 Compozitorii remarcabili ai romantismului muzical. 1.4 F. Schubert – creatorul liedului romantic (1797- 1828) - viața și activitatea; Audiția/analiza (la alegere).
2. Genul de operă în Epoca Romantică	
UC2.1 Descoperirea posibilităților comunicative și descriptive ale muzicii. UC2.2 Remarcarea pe parcursul audierii a evenimentelor muzicale: (început, perioadă, reprize, culminație, schimb de tempou, contraste dinamice, timbrale, alterarea caracterelor și imaginilor artistice). UC2.3 Caracterizarea activității de creație a compozitorilor studiați. UC2.4 Identificarea perioadelor de evoluție a culturii muzicale.	2.1 Opera italiană în sec. XIX și reprezentanții remarcabili. 2.2 Opera germană în sec. XIX și reprezentanții remarcabili. 2.3 Opera franceză în sec. XIX și reprezentanții ramarcabili. 2.4 Opereta-gen a romantismului muzical la sf. sec. XIX.
3. Creația simfonică și programatismul muzical în Epoca Romantică	
UC3.1 Perceperea imaginilor sonore.	3.1 Dezvoltarea muzicii cu program în epoca romantică în creația compozitorului H. Berlioz (1803-1869).

UC3.2 Manifestarea capacităților de gândire muzicală în timpul audiției unei creații muzicale.	- viața și activitatea; Audiția/analiza: Simfonia fantastică – prototip al muzicii cu program.
UC3.3 Determinarea trăsăturilor specifice ale formelor muzicale.	3.2 Continuatorul strălucit al muzicii cu program – F.Liszt (1811- 1886). - viața și activitatea;
UC3.4 Recunoașterea tipurilor, genurilor formelor academice și identificarea auditivă a sferei de expresivitate emoțională și imagistică.	Audiția/analiza: (la alegere).
UC3.5 Dobândirea noilor cunoștințe și utilizarea în diverse situații de comunicare prin muzică.	3.3 Simfonismul romantic în creația compozitorului J.Brahms (1833-1897). - viața și activitatea;
UC3.6 Aprecierea valorică a creațiilor muzicale audiate.	Audiția/analiza: (la alegere).
4. Curentul romantic în cultura muzicală: rusă, norvegiană, cehă, românească	
UC4.1 Manifestarea capacităților de gândire muzicală în timpul audiției unei creații muzicale.	4.1 P. I. Ceaikovski (1840 -1893) – reprezentantul școlii naționale ruse. - viața și activitatea;
UC4.2 Descrierea imaginii muzicale audiate.	Audiția/analiza: (la alegere).
UC4.3 Descoperirea posibilităților comunicative și descriptive ale muzicii.	4.2 E. Grieg (1843-1907) – reprezentantul școlii nordice norvegiene. - viața și activitatea;
UC4.4 Identificarea celor trei sfere muzicale (cântul, dansul, marșul).	Audiția/analiza: (la alegere).
UC4.5 Determinarea trăsăturilor specifice ale formelor muzicale.	4.3 A. Dvorak (1841-1904) – reprezentantul școlii cehe. - viața și activitatea;
	Audiția/analiza: (la alegere).
	4.4 G. Enescu (1881-1955) – reprezentantul școlii naționale românești. - viața și activitatea;
	Audiția/analiza: (la alegere).

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare

Nr. crt.	Unități de învățare	Numărul de ore			
		Total	Contact direct		Lucrul individual
			Prelegeri	Practică/ Seminar	
1.	Cultura muzicală în Epoca Romantismului muzical.	13	3	-	10
2.	Genul de operă în epoca Romantică.	13	3	-	10
3.	Creația simfonică și programatismul muzical în Epoca Romantică.	13	3	-	10
4.	Curentul romantic în cultura muzicală: rusă, norvegiană, cehă, românească.	21	6	-	15
Total		60	15	-	45

VII. Studiul individual ghidat de profesor

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
1. Cultura muzicală în Epoca Romantismului muzical			
1.1 Trăsăturile specifice caracteristice romantismului: timpuriu, mediu, târziu. 1.2 Genurile muzicale specifice epocii romantice. 1.3 Compozitorii remarcabili ai romantismului muzical. 1.4 F.Schubert- creatorul liedului romantic.(1797- 1828) -viața și activitatea; <i>Audiția/analiza:</i> (la alegere).	Dicționar de termeni muzicali: specifici romantismului muzical. Referat: structurarea conținutului în ordine cronologică.	Corectitudinea definițiilor selectate Studierea diverselor surse	Săptămâna 2 Săptămâna 4
2. Genul de operă în Epoca Romantică			

2.1 Opera italiană în sec. IXX și reprezentanții remarcabili.	Diagrama Wenn: analiza comparativă a limbajului muzical.	Prezentarea schematică a conținutului	Săptămâna 6
2.2 Opera germană în sec. IXX și reprezentanții remarcabili.			
2.3 Opera franceză în sec. IXX și reprezentanții ramarcabili.	Caiet cu sarcini: selectarea limbajului muzical specific genului de operă.	Corectitudinea, creativitatea, argumentarea.	Săptămâna 8
2.4 Opereta-gen a romantismului muzical la sf. sec. IXX.			
3. Creația simfonică și programaismul muzical în Epoca Romantică			
3.1 Dezvoltarea muzicii cu program în epoca romantică în creația compozitorului H. Berlioz (1803-1869). - viața și activitatea. <i>Audiția/analiza:</i> Simfonia fantastică – prototip al muzicii cu program.	Analiza auditivă: a creațiilor audiate	Limbajul muzical corespunzător.	Săptămâna 9
3.2 Continuatorul strălucit al muzicii cu program – F. Liszt (1811- 1886). - viața și activitatea; <i>Audiția/analiza:</i> (la alegere).		Expunerea conținutului clar, structurarea logică a evenimentelor	Săptămâna 10
3.3 Simfonismul romantic în creația compozitorului J. Brahms (1833- 1897). - viața și activitatea; <i>Audiția/analiza:</i> (la alegere).	Comunicare: la viața și activitatea compozitorilor.		Săptămâna 11
4. Curentul romantic în cultura muzicală: rusă, norvegiană, cehă, românească			
4.1 P.I.Ceaikovski (1840- 1893) reprezentantul școlii naționale ruse. - viața și activitatea; <i>Audiția/analiza:</i> (la alegere).	Studiu de caz: selectarea curiozităților din lumea muzicii.	Utilizarea corectă și adecvată a mijloacelor de exprimare orală	Săptămâna 12
4.2 E.Grieg(1843-1907)- reprezentantul școlii nordice norvegiene. - viața și activitatea; <i>Audiția/analiza:</i> (la alegere).			Săptămâna 13
4.3 A.Dvorak(1841-1904)- reprezentantul școlii cehe. -viața și activitatea; <i>Audiția/analiza:</i> (la alegere).	Portofoliu: structurarea conținutului în ordine cronologic	Gradul de originalitate și corectitudinea informațiilor	Săptămâna 14
4.4 G.Enescu(1881-1955)- reprezentantul școlii naționale românești. - viața și activitatea; <i>Audiția/analiza:</i> (la alegere).			Săptămâna 15

VIII. Lucrări practice recomandate

De analizat o creație muzicală, la dorință, după planul model, folosind termenii muzicali specifici stilului, epocii, limbajului muzical al compozitorului.

IX. Sugestii metodologice

Orice proces de studiu urmează să rezolve anumite probleme, să se încheie cu un anumit rezultat. În funcție de aceasta, se indică anumite priorități ale procesului care trebuie să fie în vizorul profesorului. Actualmente conceptul modern de educație muzicală se înscrie în paradigma actuală a învățământului: *axarea actului educațional pe formarea de competențe*.

Competențele în cauză constituie un lanț logic și în strictă succesivitate: fiecare componentă nouă se „naște”, din componenta anterioară și se „subordonează” acesteia. Astfel, ultima verigă a lanțului, evaluarea rezultatelor obținute, este determinată de *conținuturile* realizate în conformitate cu obiectivele și prin intermediul *metodologiei* folosite.

Așadar, totul pornește de la finalități/competențe și nu de la conținuturi. În raport cu acestea, se determină conținuturile și se alege metodologia adecvată competențelor și conținuturilor. Acest principiu se respectă la toate nivelurile procesului educațional: de la elaborarea concepției generale a unității de curs, până la realizarea conceptuală a lecției.

Trebuie menționat că, la nivel de concept general al educației muzicale, acest principiu respectă domeniul elaborării metodelor și tehnologiilor sale specifice:

metode de transmitere și însușire a cunoștințelor:

- expositive: povestirea, descrierea, explicarea, interpretarea etc.;
- conversative: conversația euristică, conversația, discuția colectivă,
- problematizarea, brainstorming-ul, dezbateră etc.;
- metode de comunicare;
- demonstrarea;
- comparația;
- lectura textelor;
- metoda acțiunii emoționale;
- metoda stimulării imaginației;
- metoda caracterizării poetice a muzicii;
- întocmirea de referate la teme;

metode de explorare și descoperire:

- expunerea didactică; conversația; metoda demonstrației, lucrul cu sursele bibliografice; activitate în grup, simularea de caz/situație, brainstorming, studiul de caz, explozia stelară, acumularea repertoriului.
- metode de explorare directă: observarea sistematică și independentă;
- metode de explorare indirectă: demonstrația cu ajutorul instrumentului muzical, graficelor, imaginilor, proiecțiilor, înregistrărilor audio și video etc.;

metode specifice învățământului muzical:

- metoda anticipării și revenirii la materia de studiu, metoda creării ambianței artistice, metoda

elaborării compozițiilor muzicale, metoda reflecției în contextul diverselor modalități de comunicare cu muzica;

- metode de activizare a procesului de educație muzicală: metoda percepției asociate, metoda arhitectonică, metoda modulației, metoda hermeneutică, metodele ilustrativ-demonstrative, metodele practice de executare-receptare;
- metode interactive de educație muzicală de predare/ învățare: știu/vreau să știu/am învățat, diagrama Venn, predarea complementară, modelul învățării directe sau explicite;
- metode ale acțiunii muzicale: activizarea gândirii productive, relaționarea artistică a limbajelor muzicii și vorbirii, orientarea persoanei în mediul muzical, interiorizarea sensurilor muzicale.

X.Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Modalitatea de evaluare este o cale prin care profesorul oferă elevului posibilitatea de a demonstra nivelul de stăpânire a cunoștințelor, de formare și dezvoltare a diferitor capacități, de integrare a lor în competențe.

În literatura de specialitate se operează cu două categorii de metode de evaluare: **tradiționale și complementare**.

Metode tradiționale de evaluare:

- chestionare;
- lucrări scrise;
- lucrări practice;
- scări de apreciere (foarte bine, bine, mediu, suficient, insuficient);
- teste de cunoștințe;
- examene.

Nr. crt.	Produse pentru măsurarea competenței	Criterii de evaluare a produselor
1.	Referat	• Corespunderea referatului temei. • Profunzimea și completitudinea dezvoltării temei. • Adecvarea la conținutul surselor primare. • Coerența și logica expunerii. • Utilizarea dovezilor din sursele consultate. • Gradul de originalitate și de noutate. • Nivelul de erudiție. • Modul de structurare a lucrării. • Justificarea ipotezei legate de tema referatului. • Analiza în detaliu a fiecărei surse de documentare.
2.	Caiet cu sarcini	• Corespunderea interpretării itemului propus spre rezolvare. • Coerența logică în rezolvarea sarcinilor propuse. • Corespunderea exercițiului rezolvat cu originalul.

Nr. crt.	Produse pentru măsurarea competenței	Criterii de evaluare a produselor
3.	Argumentare orală	• Corespunderea formulării temei. • Selectarea și structurarea logică a argumentelor în corespundere cu tezele puse la discuție. • Apelarea la propria experiență în argumentarea tezelor puse în discuție. • Utilizarea unui limbaj adecvat și bogat, respectarea normelor literare. • Utilizarea corectă și adecvată a mijloacelor orale de exprimare (intonația, gesturile, vocabularul etc.).
4.	Fișe cu idei	• Calitatea și relevanța. • Perspectiva implementării. • Corelarea fișei cu realitatea și parametrii tehnici ai mijloacelor informatice disponibile. • Nivelul de detaliere a informației. • Originalitatea fișei.
5.	Eseu	• Eprimarea artistică, poetică. • Gândirea creativă. • Limbajul bogat.

Forma finală de evaluare este examenul oral, care va consta dintr-un set de bilete ce vor reflecta conținutul tematic al cursului. Evaluarea orală va presupune a răspunde la itemi din trei domenii cognitive: cunoaștere și înțelegere, aplicare, integrare.

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii

Cerințe față de sălile de curs	
Pentru orele teoretice	Sală de clasă. Instrument muzical. Proiector. Suport de curs. Caiete. Tablă.
Pentru orele practice	Materiale didactice. Instrument muzical. Conexiune Internet.

XII . Resursele didactice recomandate elevilor

Nr. d/o	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/ accesată/ procurată resursa
1.	Ion Stefănescu, „O istorie a muzicii universale”, Vol. I, II, III. București 1998.	Bibliotecă
2.	G. Mireșescu, „Istoria muzicii universale”, Vol. I, II. București 1968.	Bibliotecă
5.	M. Moraru, Dicționar de forme și genuri muzicale. Chișinău, 1998.	Bibliotecă
6.	Bibliografie suplimentară pe internet.	Internet
7.	S. Badrajan, A. Rojnoveanu, S. Rotaru, „Literatura muzicală pentru școlile de artă și de muzică” anii I-II de studii.	Bibliotecă
8.	S. Badrajan, A. Rojnoveanu, S. Rotaru, „Literatura muzicală pentru școlile de artă și de muzică” anii III-IV de studii.	Bibliotecă
9.	<i>Curriculum pentru educație timpurie</i> , Aprobate la Consiliul Național pentru Curriculum (Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 1699 din 15 noiembrie 2018).	Bibliotecă